

MACIEJ ROGALSKI

UMOWY O ŚWIADCZENIE USŁUG TELEKOMUNIKACYJNYCH NA CZAS OKREŚLONY (ART. 56 UST. 4A PRAWA TELEKOMUNIKACYJNEGO)

Nowela prawa telekomunikacyjnego z dnia 21 grudnia 2012 r.

1. Nowela prawa telekomunikacyjnego z dnia 21 grudnia 2012 r. (Dz.U. z 2012 r., poz. 1445, dalej „Nowela”) wprowadziła wiele zmian do ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. z 2004 r., Nr 171, poz. 1800 z późn. zm., dalej „Pt”). Wiele istotnych zmian zostało wprowadzonych w Dziale III ustawy poświęconym m.in. świadczeniu usług telekomunikacyjnych użytkownikom końcowym. Praktyka zaledwie kilku miesięcy pokazała ogrom problemów związanych z wdrażaniem w życie nowych przepisów. Artykuł będzie poświęcony tylko jednemu postanowieniu znowelizowanej ustawy – przepisowi art. 56 ust. 4a PT.

Wprowadzenie przepisu art. 56 ust. 4a do Prawa telekomunikacyjnego związane było z koniecznością implementacji postanowień art. 30 ust. 5 Dyrektywy 2002/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników (dyrektywa o usłudze powszechnej)¹. Zgodnie z art. 30 ust. 5 dyrektywy o usłudze powszechnej: *Państwa członkowskie zapewniają, aby umowy zawierane między konsumentami a przedsiębiorstwami świadczącymi usługi łączności elektronicznej nie wprowadzały początkowego okresu zobowiązania przekraczającego 24 miesiące. Państwa członkowskie zapewniają również, aby przedsiębiorstwa oferowały użytkownikom możliwość podpisania umowy na okres nieprzekraczający 12 miesięcy*².

¹ Dz.U. UE L z dnia 24 kwietnia 2002 r.

² Przepis art. 30 ust. 5 został nadany w obecnym brzmieniu przez Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/136/WE z dnia 25 listopada 2009 r. zmieniającą dyrektywę 2002/22/WE w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników, dyrektywę 2002/58/WE dotyczącą przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 w sprawie współpracy między organami krajowymi

Zgodnie z art. 56 ust. 4a Pt: *W przypadku konsumenta początkowy okres obowiązywania umowy określony w umowie, o której mowa w usta. 1, zawieranej z danym dostawcą usług na czas określony nie może być dłuższy niż 24 miesiące.* Przepis ten wywołuje liczne problemy interpretacyjne. Konieczne więc staje się dokonanie wykładni tego przepisu i ustosunkowanie się do powstałych wątpliwości interpretacyjnych.

Zakres podmiotowy i przedmiotowy obowiązywania przepisu art. 56 ust. 4a Pt

2. Nie powinno budzić wątpliwości interpretacyjnych, gdy chodzi o zakres podmiotowy obowiązywania tego przepisu, że dotyczy on tylko konsumentów. Wspomniano już, że przepis art. 56 ust. 4a Pt stanowi implementację postanowień dyrektywy o usłudze powszechnej. Zgodnie więc z art. 2 dyrektywy o usłudze powszechnej do celów tej dyrektywy stosuje się definicje określone w art. 2 dyrektywy 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie wspólnych ram regulacyjnych i usług łączności elektronicznej (dyrektywa ramowa)³. Według natomiast art. 2 pkt i) dyrektywy ramowej „konsument” oznacza jakąkolwiek osobę fizyczną korzystającą z publicznie dostępnych usług łączności elektronicznej lub żądającą udostępnienia takich usług dla celów niezwiązanych z jej działalnością handlową, gospodarczą lub wykonywaniem zawodu. Pojęcie konsumenta zdefiniowane jest także w art. 2 pkt 18 Pt i oznacza osobę fizyczną wnioskującą o świadczenie publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych lub korzystającą z takich usług dla celów niezwiązanych bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub wykonywaniem zawodu.

Pierwsza wątpliwość, jaka pojawiła się w praktyce stosowania tego przepisu polegała na określeniu, czy przepis art. 56 ust. 4a Pt ma zastosowanie, gdy konsument zamierza zawrzeć z dostawcą usług telekomunikacyjnych pierwszą umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych, czy też dotyczy on także drugiej i każdej kolejnej umowy. Wykładnia literalna mogłaby prowadzić do wniosku, że przepis ten ma zastosowanie do każdej umowy, którą zawiera konsument z dostawcą usług telekomunikacyjnych niezależnie od tego, czy to jest to pierwsza umowa pomiędzy konsumentem a dostawcą usług, czy też druga lub następna (kolejna). Postanowienia artykułu 56 ust. 4a Pt mogłyby wskazywać, że maksymalny okres, na jaki można zawrzeć z konsumentem umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych, w przypadku zawierania umów na czas określony wynosi 24 miesiące

odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów. Tekst mający znaczenie dla EOG; Dziennik Urzędowy L 337, 18/12/2009 P. 0011–0036.

³ Dz.U. L 108 z 24.4.2002, s. 33.

i Prawo telekomunikacyjne nie przewiduje w tej kwestii żadnych wyjątków ani odstępstw.

Nie można jednak poprzestać tylko na wykładni literalnej i przyjąć jej wyników, gdyż prowadziłyby to do wniosków trudnych do pogodzenia z potrzebami praktyki oraz stworzyłyby szereg konfuzji. W celu przeprowadzenia właściwej interpretacji tego przepisu należy jeszcze posiłkować się wykładnią funkcjonalną i systemową, także w znaczeniu systemu prawa europejskiego z zakresu łączności elektronicznej. Z pewnością nie można uznać, że przepis art. 56 ust 4a Pt wprowadza generalny, bezwzględny zakaz tworzenia stosunków prawnych pomiędzy konsumentami a dostawcami usług na okresy dłuższe niż 24 miesiące. Przepis ten bowiem mówi o „początkowym okresie obowiązywania umowy”. Możliwy jest więc inny niż początkowy okres umowy, który będzie dłuższy niż 24 miesiące.

Oparcie się tylko na wykładni językowej prowadziłyby do swoistego „ubezwłasnowolnia konsumenta” w zakresie swobody podejmowania przez niego decyzji. Chodzi o możliwość zawarcia drugiej lub trzeciej umowy przez konsumenta na okres dłuższy niż 24 miesiące, który już wcześniej zapoznał się z ofertą danego dostawcy usług, korzystając z jego usług przez pewien okres czasu. Nie można przecież przyjąć, że celem tego przepisu jest zakazanie konsumentowi zawarcia drugiej lub kolejnej umowy z tym samym dostawcą co do tych samych usług po upływie pewnego czasu korzystania przez niego z tych usług. Innymi słowy, dostawca usług nie może z konsumentem zawrzeć umowy na czas oznaczony dłuższy niż 24 miesiące, chyba że konsument zna już usługi tego dostawcy, gdyż korzystał z nich na podstawie zawartej wcześniej umowy.

Należy zauważyć, że w praktyce umowa jest przedłużana, często nawet na okres znacznie dłuższy niż 24 miesiące, ale poprzez zawarcie aneksu do tej umowy. Przepis art. 56 ust. 4a Pt posługuje się pojęciem „umowa”, w którym zawiera się każda umowa, tj. zarówno pierwsza umowa, jak i każda kolejna. W pojęciu tym mieści się także aneks. Brak jest funkcjonalnej różnicy między umową a aneksem. Prawo telekomunikacyjne nie wyróżnia wprawdzie w przepisach aneksu, ale w praktyce nie ma wątpliwości oraz wynika to z innych przepisów Prawa telekomunikacyjnego, że aneks jest umową o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Nie ma także znaczenia, w jakiej formie umowa, w tym aneks, jest zawierana (forma pisemna, elektroniczna, w obecności stron, na odległość w trybie art. 56 ust. 6 PT). W ustawie Prawo telekomunikacyjne nie ma zakazu przedłużania zawartej umowy o kolejny okres czasu nawet przekraczający 24 miesiące poprzez zawarcie aneksu.

Pod względem technicznym, w praktyce działalności przedsiębiorców telekomunikacyjnych, aneks od zawieranej nowej umowy różni się tym tylko, że aneks dotyczy zwykle tego samego numeru telefonu, a umowa przeważnie nowego numeru. Zwrócić należy także uwagę, że obecnie już na rynku funkcjonuje model pozwalający na włączenie drugiej i kolejnej karty SIM (karta niezbędna do korzystania z usług telekomunikacyjnych za pomocą telefonu mobilnego),

w zakresie znanych konsumentowi usług dostawcy, do pierwszej umowy na podstawie aneksu.

Interpretacji przepisu art. 56 ust. 4a Pt nie można dokonywać w oderwaniu od 47 motywu dyrektywy 2009/136/WE stanowiącej podstawę nowelizacji Pt. Zgodnie z motywem 47 wskazanej dyrektywy: *Aby odnieść pełną korzyść z konkurencji, konsumenci powinni być w stanie dokonywać świadomych wyborów i – gdy leży to w ich interesie – zmieniać dostawców. Istotne jest zapewnienie, aby możliwości tej nie ograniczały przeszkody prawne, techniczne ani praktyczne, w tym warunki umów, procedury, opłaty itd. Nie wyklucza to jednak wprowadzania racjonalnie uzasadnionych minimalnych okresów umownych w umowach z udziałem konsumentów*⁴. Z postanowień tych wynika więc dążenie do zapewnienia konsumentowi możliwości podejmowania świadomych wyborów i zmiany dostawców, bez ograniczeń prawnych, technicznych oraz praktycznych, w tym warunków umów, procedur, opłat itp. Rozumiana w ten sposób treść motywów pozostawałaby w sprzeczności z interpretacją przepisu art. 56 ust. 4a Pt zabraniającą konsumentowi zawierania umów na okresy dłuższe niż 24 miesiące, w sytuacji gdy konsument już wcześniej korzystał z oferty danego dostawcy usług przez określony okres czasu. Dostawca usług może natomiast zawrzeć z konsumentem, który zna jego usługi umowę na okres dłuższy niż 24 miesiące. W takiej sytuacji przepisy prawa nie przewidują ograniczeń co do długości trwania kolejnej umowy. Może to więc być umowa zawarta np. na 36 lub 48 miesiące.

Zwrócić należy także uwagę na przebieg prac legislacyjnych nad postanowieniami art. 56 ust. 4a Pt. W toku tych prac zmieniono bowiem brzmienie tego artykułu, który w początkowej wersji dotyczył tylko i wyłącznie pierwszej umowy zawieranej z konsumentem. W związku z tym jest podnoszony argument, że istnienie, a następnie usunięcie z projektu ustawy nowelizującej Prawo telekomunikacyjne określenia „pierwsza umowa”, która ostatecznie w toku prac legislacyjnych została zmienione na określenie „umowa”, jest dowodem tego, że wolą ustawodawcy było wykluczenie zawierania drugiej i następnych umów z konsumentem na okresy dłuższe niż 24 miesiące. Innymi słowy, że nie jest możliwe zawarcie jakiegokolwiek umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych na okresy dłuższe niż 24 miesiące. Oprócz wcześniej przedstawionych argumentów, przeciwko takiej interpretacji należy wskazać, że ustawodawca nie chciał wprowadzać pojęcia i konstrukcji „pierwszej umowy”, które mogłoby pozostawać w sprzeczności z brzmieniem implementowanych do Prawa telekomunikacyjnego postanowień art. 30 ust. 5 dyrektywy o usłudze powszechnej, będących podstawą

⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/136/WE z dnia 25 listopada 2009 r. zmieniająca dyrektywę 2002/22/WE w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników, dyrektywę 2002/58/WE dotyczącą przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów. Tekst mający znaczenie dla EOG; Dziennik Urzędowy L 337, 18/12/2009 P. 0011–0036.

wprowadzenia do Prawa telekomunikacyjnego art. 56 ust. 4a. Postanowienia dyrektywy nie mówią bowiem o „pierwszej umowie”, ale o „początkowym okresie zobowiązania”.

3. Kolejny problem dotyczy tego, na jaki okres czasu może być zawarta pierwsza umowa. Przepisy ustawy Prawo telekomunikacyjne nic nie mówią na ten temat. Zarówno postanowienia wspomnianych dyrektyw, jak i postanowienia art. 56 ust. 4a PT nie wykluczają możliwości wprowadzenia minimalnych okresów umownych do umów zawieranych przez dostawców usług z konsumentami w zakresie tych samych usług. Z przepisu art. 56 ust. 4a Pt jednoznacznie wynika tylko, że początkowy okres nie może być dłuższy niż 24 miesiące. Minimalny okres nie został natomiast wskazany. Z funkcji przepisów art. 30 ust. 5 dyrektywy o usłudze powszechnej oraz motywu 47 dyrektywy 2009/136/WE wynika, że okres ten powinien pozwolić konsumentowi na zorientowanie się co do tego, czy odpowiada mu zakres i jakość świadczonych usług przez danego dostawcę usług. Celem przepisu art. 56 ust. 4a Pt było zapewnienie możliwości dokonywania przez konsumentów wyboru dostawcy. Powinien być to zatem okres odpowiedni do możliwości sprawdzenia zarówno usługi, jak i samego dostawcy, tak aby klient był w stanie świadomie podjąć decyzję co do dalszego korzystania z danej usługi tego dostawcy. Długość takiego okresu często będzie postrzegana subiektywnie. Niewątpliwie należy oprzeć się o doświadczenia z praktyki działalności przedsiębiorców telekomunikacyjnych. Wydaje się, że okres miesięczny będzie spełniał wymóg możliwości zapoznania się i oceny danej oferty przez przeciętnego konsumenta. Okres ten stanowi bowiem zwyczajowy okres trwania okresu rozliczeniowego, podczas którego można zapoznać się nie tylko ze świadczonymi usługami, ale także tym, jak działają inne funkcje dostawcy usług, np. biuro obsługi abonenta czy dział reklamacji. Urząd Komunikacji Elektronicznej uznał natomiast, że takim niezbędnym, minimalnym okresem jest termin dwóch miesięcy.

4. W zakresie wykładni przepisu art. 56 ust. 4a Pt pojawia się pytanie, z czym dokładnie powinien zapoznawać się konsument w początkowym okresie umowy. Nie powinno budzić wątpliwości, że przedmiotem poznania powinna być usługa lub usługi danego dostawcy usług rozumiane jako samodzielne usługi telekomunikacyjne, tj. stacjonarne usługi głosowe, mobilne usługi głosowe, stacjonarny internet lub mobilny internet. Wątpliwości mogą powstać co do poznania jeszcze innych aspektów działalności danego dostawcy usług, np. w zakresie kontaktów z biurem obsługi klienta, rozpatrywaniem reklamacji, oferowanych promocji, usuwaniem awarii, wprowadzaniem nowych usług. W zakreślonym w taki sposób zakresem poznania wiąże się zawsze problem faktycznej możliwości poznania wszystkich aspektów tak opisanego zachowania przedsiębiorcy w relacjach z konkretnym konsumentem. Przykładowo, może się nigdy nie pojawić potrzeba skorzystania z procedury reklamacyjnej stosowanej przez danego dostawcę usług i zapoznanie się w ten sposób z funkcjonowaniem danego dostawcy usług w tym zakresie. O ile więc zawsze będzie musiało dochodzić w praktyce do zapoznania

się z konkretną usługą przez konsumenta, o tyle nie zawsze będzie możliwe zapoznanie się działalnością danego dostawcy usług w pozostałych zakresach jego aktywności. Wskazane więc aspekty funkcjonowania danego przedsiębiorcy nie mogą więc stanowić decydującego wyznacznika, pozwalającego na dokonywanie ocen przez danego konsumenta.

5. Kolejny problem związany z interpretacją art. 56 ust. 4a Pt dotyczy następującej kwestii. Powstaje mianowicie pytanie, czy w przypadku, gdy jest zawierana kolejna umowa, po wcześniejszej umowie, podczas której konsument mógł zapoznać się z zakresem i jakością usług, w zakresie obu umów konsument musi korzystać z tych samych usług. Przykładowo, gdy pierwsza umowa dotyczyła świadczenia usług głosowych, to czy przedmiotem drugiej umowy musi być także świadczenie usług głosowych. Czy też ta druga umowa może dotyczyć innych usług, np. transmisji danych.

Możliwa jest interpretacja, że początkowy okres dotyczy pierwszej umowy zawartej między danym konsumentem a danym dostawcą usług na świadczenie konkretnej usługi telekomunikacyjnej. Przykładowo, konsument zawarł wieloletnią umowę na usługę telefonii komórkowej z danym dostawcą usług, a następnie zawiera pierwszą umowę z dotychczasowym dostawcą na nową usługę – Internet mobilny. Konsument może być zadowolony z usług telefonii komórkowej, świadczonych przez swojego dostawcę i dlatego podpisze umowę właśnie z tym dostawcą na Internet mobilny. Jednak usługa Internetu mobilnego świadczonego przez tego dostawcę może nie spełniać jego oczekiwań, może być nieodpowiedniej jakości, a konsument nie będzie mógł się z niej wycofać.

Niewątpliwie podstawową przyczyną, dla jakiej został wprowadzony przepis art. 56 ust. 4a Pt do Prawa telekomunikacyjnego, było uniknięcie sytuacji, aby konsument zawierający pierwszą umowę nie był związany z danym dostawcą usług na okres dłuższy niż 24 miesiące. W ten sposób chciano zapewnić, aby mógł on zapoznać się z usługami danego dostawcy usług i zdecydować, czy dalej zamierza z nich korzystać. Dłuższe okresy niż 24 miesiące mogłyby mu uniemożliwić zmianę dostawcy usług, gdyby uznał, że jednak standard ich świadczenia mu nie odpowiada. Z przepisu art. 56 ust. 4a Pt nie wynika jednak, aby przedmiotem kolejnej usługi musiała być ta sama usługa. Wręcz przeciwnie. Przepis art. 56 ust. 4a Pt odsyła do art. 56 ust. 1 Pt, który mówi o świadczeniu usług telekomunikacyjnych na podstawie umowy, a więc mówi o usługach telekomunikacyjnych w liczbie mnogiej a nie pojedynczej co wskazuje wprost, że mogą być to różne usługi, a nie te same⁵.

Warunek w zakresie okresu początkowego będzie spełniony, gdy konsument zawrze z tym samym dostawcą usług kolejną umowę tego samego rodzaju,

⁵ Zob. odmiennie S. Piątek, *Prawo telekomunikacyjne. Komentarz*, Warszawa 2013, s. 415.

np. w zakresie usług głosowych, ale oferowaną przez tego dostawcę pod inną nazwą handlową⁶.

Podobnie należy ocenić sytuację, gdy konsument korzystał z usługi u danego dostawcy usług i zamierza zawrzeć kolejną umowę z tym samym dostawcą, której przedmiotem będzie ta sama usługa, np. głosowa w sieci mobilnej, ale będzie ona świadczona w innym modelu rozliczeń. Przykładowo, korzystał z usługi głosowej w systemie tzw. *prepaid*, czyli usługa była opłacona z góry, a następnie zawiera umowę w systemie *postpaid*. Uznać należy, że nie ma przeszkód do przyjęcia, iż ta druga umowa, zawarta po wcześniejszej umowie, podczas trwania której mógł konsument zorientować się co do jakości świadczonej usługi, będzie mogła być zawarta na okres czasu dłuższy niż 24 miesiące.

Analogiczny problem powstaje, gdy chodzi o dostawcę usług, tj. czy możliwe będzie zawarcie umowy na okres dłuższy niż 24 miesiące, gdy konsument miał zawartą umowę, której przedmiotem jest ta sama usługa, które będzie świadczona na podstawie kolejnej umowy, ale nie z tym samym dostawcą, ale już innym. Przyjąć tu jednak należy, że musi to być usługa lub usługi świadczone przez tego samego dostawcę usług. W przeciwnym razie konsument nie mógłby dokonać oceny świadczonej usługi przez danego dostawcę przed podjęciem decyzji o zawarciu kolejnej umowy, a taki jest główny cel regulacji w art. 56 ust. 4a Pt.

6. Przepis art. 56 ust. 4a Pt w zw. z art. 56 ust. 1 Pt ma zastosowanie do świadczenia usług telekomunikacyjnych. Pojęcie usług telekomunikacyjnych wyjaśnione jest w art. 2 pkt 48 Pt i oznacza ono usługi polegające głównie na przekazywaniu sygnałów w sieci telekomunikacyjnej. Przepis art. 56 ust. 4a Pt nie ma więc zastosowania np. urządzeń telekomunikacyjnych (art. 2 pkt 46 Pt). Możliwe jest więc w praktyce rozwiązanie, gdzie umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych jest zawierana na okresy krótsze niż 24 miesiące, a umowa np. na aparaty telefoniczne czy komputery, sprzedawane na raty na okres dłuższy, np. 36 miesięcy.

7. Przepis art. 56 ust. 4a Pt należy interpretować w powiązaniu z art. 56 ust. 3 pkt 3 i 4 Pt. W przepisie art. 56 ust. 4a Pt występuje bowiem pojęcie początkowego okresu obowiązywania umowy określonego w umowie, które jest związane pojęciem okresu obowiązywania umowy określonym w umowie. Przepis art. 56 ust. 3 pkt 4 Pt stanowi, że umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych powinna określać okres, na jaki została zawarta umowa, w tym minimalny okres wymagany do skorzystania z warunków promocyjnych. W umowie powinno być wyraźnie wskazane, na jaki okres czasu jest zawarta. Okres obowiązywania umowy może być określony poprzez wskazanie konkretnej daty zawarcia i rozwiązania umowy albo poprzez wskazanie terminu początkowego obowiązywania umowy i sposobu jej rozwiązania poprzez wskazanie terminów wypowiedzenia

⁶ *Ibidem*, s. 415.

(zob. art. 110–116 k.c.). Umowa może zawierać także postanowienia szczegółowe dotyczące sposobu obliczenia okresu, na który umowa została zawarta⁷.

Przepis art. 56 ust. 4a Pt jest przepisem bezwzględnie obowiązującym. Przepis ten określa jednoznacznie, że w przypadku konsumenta określony w umowie początkowy okres obowiązywania umowy zawieranej na czas określony przez konsumenta z dostawcą nie może przekraczać 24 miesięcy. Nie jest więc możliwe zawarcie umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, gdy jest to pierwsza umowa, na okres dłuższy niż 24 miesiące, nawet w sytuacji, gdy godzi się, a nawet wnioskuje o to konsument. Zgoda konsumenta nie uchyla bezprawności początkowej umowy zawartej na okres dłuższy niż 24 miesiące. Nie ma znaczenia to, że pomimo iż nie korzystał z usług danego dostawcy usług zna jego usługi i chciałby już zawrzeć umowę na okres dłuższy niż 24 miesiące. Umowa zawarta na okres dłuższy niż 24 miesiące jest nieważna w części dotyczącej postanowienia sprzecznego z art. 56 ust. 4a Pt.

8. Przepis art. 56 ust. 4b Pt stanowi, że „dostawca usług zapewnia użytkownikowi końcowemu możliwość zawarcia umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych również na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy”. Z przepisu tego wynika jednoznacznie, że przy podpisywaniu umowy, w tym kolejnej umowy, z użytkownikiem dostawca usług musi zapewnić użytkownikowi, w tym konsumentowi, możliwość zawarcia umowy na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy, a także dodatkowo może zaproponować na okres dłuższy.

Umowa na okres do 12 miesięcy powinna być jedną z dostępnych ofert. Oferowanie umów tylko na okres 12 miesięcy również spełnia wymagania ustawowe. Brak ofert na okres do 12 miesięcy stanowi naruszenia ustawy, jeżeli przedsiębiorca oferuje możliwość zawarcia umowy na czas określony tylko na dłuższe okresy. Natomiast nie jest naruszeniem ustawy Pt, jeżeli przedsiębiorca posiada w ofercie tylko umowy na czas nieokreślony⁸.

Przepisy przejściowe

9. Nowela zawiera w art. 13 przepisy przejściowe. Zgodnie z brzmieniem art. 13 ust. 1 Noweli: *W terminie 5 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy dostawcy usług telekomunikacyjnych obowiązani są do dostosowania warunków umów, w tym określonych w regulaminie świadczenia publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych lub w cenniku usług telekomunikacyjnych, do przepisów ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.* Zgodnie natomiast z art. 13 ust. 2 Noweli: *Przepisu art. 56 ust. 4a ustawy zmienianej w art. 1*

⁷ K. Kawalek, M. Rogalski (red.), *Prawo telekomunikacyjne. Komentarz*, Warszawa 2011, s. 421.

⁸ S. Piątek, *Prawo telekomunikacyjne...*, s. 416.

w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą nie stosuje się do umów zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Treść przepisu art. 13 ust. 1 Noweli można interpretować w dwojaki sposób. Zgodnie bowiem z tym przepisem:

- a) dostawcy usług mają 5 miesięcy na dostosowanie umów zawartych przed wejściem w życie ustawy, która weszła w życie z dniem 21 stycznia 2013 r., a od dnia wejścia w życie należy stosować już nowe wzorce umowne lub
- b) dostawcy usług są zobowiązani do dostosowania wszystkich umów, niezależnie od tego kiedy zostały zawarte, tj. czy przed 21 stycznia 2013 r. czy też po tej dacie. Okres 5 miesięcy byłby więc dedykowany na dostosowanie umów zawartych przed wskazaną datą, jak i po tej dacie.

Prezes UKE w stanowisku z dnia 13 lutego 2013 r. zatytułowanym *Zmiany w umowach o świadczenie usług telekomunikacyjnych* wyjaśnił, że zmienione Nowelą przepisy odnoszące się do warunków umów, w tym tych określonych w regulaminie świadczenia publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych oraz cenniku usług telekomunikacyjnych należy stosować od dnia 21 stycznia 2013 r., z tym że ustawodawca na mocy art. 13 ust. 1 nowelizacji Pt wyznaczył, dostawcom usług telekomunikacyjnych termin 5 miesięcy – od dnia 21 stycznia 2013 r. – na dostosowanie uprzednio obowiązujących (przed dniem 21 stycznia 2013 r.) warunków umów, w tym tych określonych w regulaminie świadczenia publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych lub w cenniku usług telekomunikacyjnych, do przepisów ustawy Prawo telekomunikacyjne w brzmieniu obowiązującym od 21 stycznia 2013 r. Co oznacza, że w przypadku umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych zawartych przed 21 stycznia 2013 r. warunki zawarte w tych umowach, jak również w regulaminach świadczenia usług oraz cennikach usług telekomunikacyjnych odnoszące się do tych umów, powinny być dostosowane do przepisów ustawy Prawo telekomunikacyjne w brzmieniu obowiązującym od dnia 21 stycznia 2013 r. w terminie 5 miesięcy od dnia wejścia w życie nowelizacji Pt. Z kolei w przypadku umów zawartych po 21 stycznia 2013 r. wszystkie warunki tych umów, w tym te zawarte w regulaminie świadczenia usług oraz cenniku usług telekomunikacyjnych, muszą być od dnia wejścia w życie nowelizacji Pt zgodne z przepisami ustawy Prawo telekomunikacyjne w brzmieniu obowiązującym od 21 stycznia 2013 r.⁹

Prezes UKE opowiedział się więc w swoim stanowisku za interpretacją przedstawioną w punkcie a). Wydaje się jednak, że właściwa jest interpretacja zawarta w punkcie b). Brak bowiem praktycznego uzasadnienia dla różnicowania umów na „stare” a więc zawarte przed dniem 21 stycznia 2013 r. i „nowe”, czyli zawarte pod dniem 21 stycznia 2013 r. Pomocna dla rozstrzygnięcia tej kwestii jest analiza procesu legislacyjnego dotyczącego postanowień art. 13 ust. 1 Noweli. W toku prac nad tym przepisem Senat proponował następującą poprawkę: 17) w art. 13 w ust. 1 po wyrazach «lub w cenniku usług telekomunikacyjnych», dodaje się wyrazy

⁹ Zob. <http://www.uke.gov.pl/zmiany-w-umowach-o-swiadczenie-uslug-telekomunikacyjnych-12094>

«zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy». Senat proponował doprecyzowanie z którego wynikałoby, że okres 5 miesięcy jest dedykowany na dostosowanie umów zawartych przed dniem 21 stycznia 2013 r. do nowych przepisów, natomiast zawierane nowe umowy z dniem 21 stycznia 2013 r. powinno już być zawierane zgodnie z nowymi zasadami, określonymi w Noweli. Poprawka ta nie została jednak przyjęta co pozwala na interpretację, że 5-miesięczny okres na dostosowanie umów zawartych przed dniem 21 stycznia 2013 r. dotyczy zarówno umów zawartych przed dniem 21 stycznia 2013 r., jak i po tym dniu. Innymi słowy, pięciomiesięczny okres dotyczy wszystkich umów.

Prezes UKE w stanowisku z dnia 13 lutego 2013 r. wyjaśnił także, że *ustawodawca na mocy przepisu art. 13 ust. 2 nowelizacji Pt wskazał, iż przepisu art. 56 ust. 4a (...), nie stosuje się do umów zawartych przed 21 stycznia 2013 r. Z powyższego wynika więc, iż umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych zawarte z konsumentem na czas określony przed 21 stycznia 2013 r. mogą zawierać początkowy okres obowiązywania umowy dłuższy niż 24 miesiące. W świetle art. 13 ust. 2 Pt okres początkowy obowiązywania tych umów nie ulega jednak skróceniu do 24 miesięcy*¹⁰. Trafnie więc Prezes UKE wskazał, że dostawcy usług telekomunikacyjnych nie mają obowiązku dostosowania w omawianym zakresie umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych.

Niemniej jednak obowiązek wynikający z art. 56 ust. 4a Pt dotyczy wszystkich początkowych umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych zawartych przez dostawcę usług od dnia 21 stycznia 2013 r. na czas określony z konsumentem.

Bibliografia

Kawałek K., Rogalski M. (red.), *Prawo telekomunikacyjne. Komentarz*, Warszawa 2011.

Piątek S., *Prawo telekomunikacyjne. Komentarz*, Warszawa 2013.

STRESZCZENIE

Artykuł jest poświęcony ostatniej zmianie Prawa telekomunikacyjnego wprowadzonej nowelą z 21 grudnia 2012 r. a polegającej na ograniczeniu zawierania umów na czas określony w zakresie usług telekomunikacyjnych na okres nie dłuższy niż 24 miesiące (art. 56 ust. 4a Prawa telekomunikacyjnego). Przepis ten stanowi implementację postanowień art. 30 ust. 5 dyrektywy o usłudze powszechnej. Przepis art. 56 ust. 4a Prawa telekomunikacyjnego obowiązuje zaledwie kilka miesięcy, ale jego stosowanie w praktyce wywołało już wiele wątpliwości. W szczególności, czy przepis art. 56

¹⁰ Ibidem.

ust. 4a Prawa telekomunikacyjnego ma zastosowanie do pierwszej umowy zawartej przez konsumenta czy też także do każdej kolejnej; na jaki okres czasu może być zawarta pierwsza umowa, aby zakaz wynikający z tego przepisu nie obowiązywał; czy w przypadku pierwszej i drugiej umowy muszą to być te same usługi tego samego przedsiębiorcy; czy przepis ten ma zastosowanie tylko do nowych umów czy też do starych, tj. zawartych przed dniem wejścia w życie noweli i od kiedy ma zastosowanie do tych dwóch grup umów. Artykuł udziela odpowiedzi na te praktyczne pytania.

SUMMARY

The article discusses the latest change in the Telecommunications Law, i.e. the amendment of 21 December 2012, which limits the fixed time contracts to provide telecommunications services to a maximum period of 24 months (Article 56 item 4a of the Telecommunications Law). The regulation is an implementation of Article 30 item 5 of the Directive on Common Services. The regulation of Article 56 item 4a of the Telecommunications Law has been in force for a few months but its implementation has caused many doubts. Especially, if the regulation of Article 56 item 4a of the Telecommunications Law refers to the first time contract with a customer or to every next one, too; for what period should the first contract be entered into to make the ban imposed by the regulation invalid; whether in case of the first and the second contract the services must be the same and provided by the same company; whether the regulation covers only new contracts or also the old ones that were entered into before the amendment came into force and from what time it should cover those two types of contracts. The article gives answers to these practical questions.

RÉSUMÉ

L'article concerne le dernier changement du Droit de télécommunication introduit par la novelisation du 21 décembre 2012 qui limite la passation des contrats à durée déterminée dans le cadre des services de télécommunication pour la période moins longue que 24 mois (art. 56 loi 4a du Droit de télécommunication). Cette règle constitue une certaine implémentation des décisions de l'art. 30 loi 5 de la directive relative au service universel. La règle art. 56 loi 4a du Droit de télécommunication est en vigueur depuis quelques mois seulement mais son emploi en pratique a déjà montré quelques doutes. En particulier, on peut se poser les questions suivantes: la règle de l'art. 56 loi 4a du droit de télécommunication peut-elle être appliquée uniquement au premier contrat conclu par le consommateur ou bien aussi pour les suivants? Pour quelle durée du temps peut être conclu le premier contrat pour que l'interdiction relative à cette règle ne soit pas obligatoire? Dans le cas du premier

et du deuxième contrat les services doivent-ils être identiques et exécutés par le même entrepreneur? Cette règle doit-elle être appliquée uniquement aux nouveaux contrats? Sinon, aussi aux anciens contrats signés avant la novélisation? Et depuis quand peut-elle être appliquée pour ces deux groupes de contrats? Notre article apporte les réponses précises à ces questions détaillées.

РЕЗЮМЕ

Статья посвящена последним изменениям в Законе «О связи», внесённым в результате дополнения к закону от дня 21 декабря 2012 года, суть которых – ограничение заключаемых срочных контрактов в рамках услуг телефонной связи на срок, не превышающий 24 месяца (ст. 56, абзац 4а Закона «О связи»). Этот Закон служит реализацией положений ст. 30 абз. 5 Директивы об универсальной услуге. Положение ст. 56 абз. 4а Закона «О связи» действует только несколько месяцев, а его применение на практике уже вызвало множество сомнений. В частности, применяется ли положение ст. 56 абз. 4а в случае первого контракта, заключённого потребителем, либо также в случае каждого следующего; на какой срок может быть заключён первый контракт, чтобы не действовал запрет, как следствие этого положения; должны ли быть услуги в случае первого и второго контракта теми же услугами того же самого предпринимателя; применяется ли это положение в случае новых контрактов или также прежних, то есть заключённых перед вступлением в силу дополнений и с какого времени может быть применено к обоим типам контрактов. В статье содержатся ответы на эти практические вопросы.